

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Ljubljani

Univerza v Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

PROJEKTNO DELO Z GOSPODARSTVOM IN NEGOSPODARSTVOM V LOKALNEM IN REGIONALNEM OKOLJU

Po kreativni poti do znanja 2017/2018

Center za pedagoško izobraževanje
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

**PROJEKTNO DELO Z GOSPODARSTVOM
IN NEGOSPODARSTVOM V LOKALNEM
IN REGIONALNEM OKOLJU**
Po kreativni poti do znanja
2017/2018

Univerza v Ljubljani
**FILZOVSKA
FAKULTETA**

**Projektno delo z gospodarstvom in negospodarstvom v lokalnem
in regionalnem okolju**
Študentski inovativni projekti za družbeno korist
2017/2018

Uredila: Urška Gruden
Oblikovanje in prelom: Jure Preglau

Založila: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
Za založbo: Roman Kuhar, dekan Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
Izdal: Center za pedagoško izobraževanje

Ljubljana, 2018
E-publikacija
Publikacija je brezplačna.

Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, 1. razvojne prioritete: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti ter prednostne usmeritve 1.3 Štipendijske sheme.

V študijskem letu 2017/18 smo na Filozofski fakulteti v okviru Javnega razpisa projektno delo z gospodarstvom in negospodarstvom v lokalnem in regionalnem okolju – Po kreativni poti do znanja 2017 – 2020, ki ga je razpisal Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije izvedli naslednje projekte:

1. **Analiza bralne pismenosti otrok z učnimi težavami in delavnice kreativnega pisanja kot model reševanja bralnih težav (KP1),**
2. **Mladi prevajalci in njihov preboj na slovenski knjižni trg (MLAPRESKT),**
3. **Stanje in potenciali rabe vodnih virov na območju občine Vitanje s poudarkom na pitni vodi (H2O_Vitanje) in**
4. **Uporaba sodobnih komunikacijskih medijev pri osveščanju glede duševnega zdravja mladih na prehodu v odraslost (USMED).**

Projekti so bili sofinancirani s strani Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

V vseh projektih so sodelovali študenti in pedagoški mentorji Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ki so se povezovali s študenti in pedagoškimi mentorji drugih fakultet ter z delovnimi mentorji iz lokalnega in regionalnega okolja. Trajali so od 4 do 5 mesecev. V posamezni skupini študentov je sodelovalo od 7 do 8 študentov, ki so bili različnih študijskih programov in stopenj študija.

Študenti so znotraj interdisciplinarnih skupin s pomočjo pedagoških in delovnih mentorjev proučevali različne kreativne in inovativne rešitve

gospodarskega in družbenega okolja. Na ta način se je izvajal prenos znanja iz gospodarskega v akademsko okolje in obratno. Študenti so lahko svoje teoretično znanje povezali s prakso ter pridobili poklicnospecifične kompetence, ki jih samo s študijem ne bi pridobili.

V primeru pridobitve določenih skupnih projektov so nekateri delodajalci po zaključenem projektu izrazili željo in pripravljenost za zaposlitev sodelujočih študentov po koncu njihovega študija. V enem izmed projektov so zapisali, da je sodelovanje na projektu podlaga za trajnejše projektno sodelovanje med vsemi partnerji.

Žal pa je velika negativna stran projektov Po kreativni poti do praktičnega znanja financiranje z velikim zamikom s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Vsi sodelujoči na projektu so za svoje delo bili poplačani z več mesečnim zamikom (tudi več kot pol leta), saj so na ministrstvu pregledovali zahteve za izplačilo zelo počasi.

Koordinatorstvo projektov je na ravni Filozofske fakultete prevzel Center za pedagoško izobraževanje, na ravni Univerze v Ljubljani pa rektorat. Za dodatne informacije smo vam na voljo na e-naslovu: ursa.gruden@ff.uni-lj.si.

Sledijo predstavitev projektov. Vsebina le-teh je povzeta iz končnih poročil o doseženih ciljih, ki so jih pripravili mentorji posameznih projektov.

Besedilo ni lektorirano.

Analiza bralne pismenosti otrok z učnimi težavami in delavnice kreativnega pisanja kot model reševanja bralnih težav

Sodelujoče študentke: Sandra Erpe, Vesna Liponik, Jana Penca, Zala Vidic, Zala Blazina, Mihaela Drobnič, Mojca Suhovršnik in Sara Ugrin (vse Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani).

Delovni mentorici: Alenka Oblak (Permitir se, izobraževanje in poslovno svetovanje Alenka Oblak s.p.) in Dušanka Tešić (Zavod MISSS – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije).

Pedagoški mentorji: Igor Žunkovič, Marjeta Šarić in Anja Mrak (vsi Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani).

Namen projekta oz. osrednji izziv

Po podatkih mednarodnega združenja za disleksijo (IDA) ima z branjem težave kar 14 % otrok, pri čemer Slovenija ni nikakršna izjema (glej npr. PISA 2009). Branje je za individualni in družbeni razvoj otrok ključna veščina. Vzroki teh težav so lahko različni, od nevroloških do psihičnih in socialnih, pomembno pa je, da težav z branjem ne obravnavamo kot bolezen, temveč kot osebno okoliščino, ki jo je mogoče spremeniti. Zato je ključno,

da otrokom z bralnimi težavami omogočimo smiselne prilagoditve in spodbude, saj lahko slabša sposobnost branja močno omeji njihove individualne in družbene razvojne možnosti ter povzroči pojav še drugih učnih težav.

S systemskega vidika je reševanje bralnih težav zaradi interdisciplinarnosti in nujne individualiziranosti zahtevna naloga, ki je sistem osnovnošolskega izobraževanja ne more nasloviti v zadostni meri. Prek sodelovanja študentov in mentorjev s področij literarnih ved, pedagogike in izobraževanja smo zasnovali ustrezno interdisciplinarno delovno skupino, ki bo lahko naslovlila problem pomoči otrokom z bralnimi težavami.

Z zasnovano in izvedbo raziskave bralne pismenosti pri otrocih z učnimi težavami in delavnic kreativnega pisanja ter načrtovanimi prenosi znanja iz gospodarstva v akademsko okolje in obratno je projekt na inovativen način vzpodbudil branje fikcije pri otrocih, predvsem pa raziskal problematiko pismenosti otrok. Projekt pri otrocih z bralnimi težavami vzpodbuja branje fikcije, ki neposredno vpliva na bralne sposobnosti pri vseh skupinah otrok. Projekt je vseboval raziskavo bralne samopodobe in izvedbo delavnic kreativnega pisanja za otroke z bralnimi težavami, da bi jim fikcijo približali in v njih vzbudili samozavest

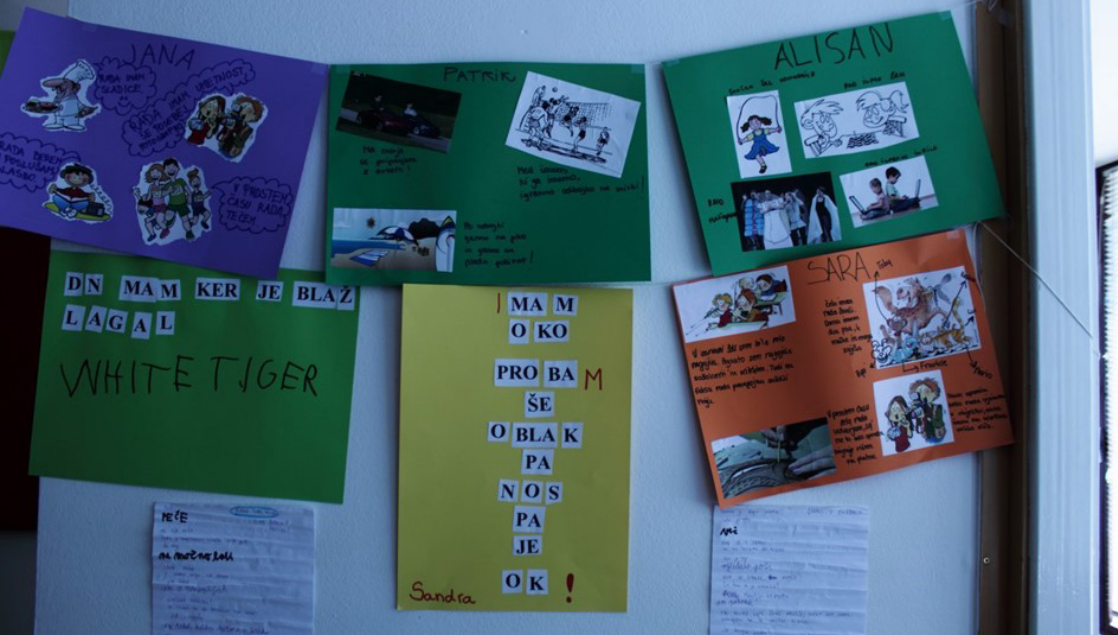
za samostojno branje in večje zanimanje za branje vseh vrst besedil. S tem lahko prikrajšani skupini otrok omogočimo prvi korak k napredku sposobnosti branja in razumevanja zapisanih besedil ter jim pomagamo odpreti vrata nadaljnega izobraževanja.

Rešitve

Na podlagi zgornjih izhodišč smo zasledovali dve skupini ciljev:

- 1) Raziskovanje pogojev dela z otroki z učnimi težavami za skupinsko in interdisciplinarno delo ter vodenje delavnic kreativnega pisanja. Raziskali smo vrste težav

(socialne, psihološke, nevrološke), stopnjo bralne samopodobe otrok in predlagali model njihovega reševanja z izdelavo prilagojenih delavnic kreativnega pisanja - upoštevajoč najnovejše domače (PISA 2009) in tuje (M. Wolf, M. Schemp) študije.

2) Pomoč učencem z bralnimi težavami in gospodarskim subjektom, ki se ukvarjajo s pomočjo otrokom iz deficitarnih skupin: pri spoznavanju sodobnih načinov učenja branja za otroke z bralnimi težavami, uvajanju inovativnih načinov premagovanja težav z branjem in vzpodbujanju branja, vzpodbujanju zanimanja za samostojno branje in domišljjsko ustvarjanje, pripravi učnih načrtov in strategij učenja branja skozi delavnice kreativnega pisanja.

Rezultati

Prvi rezultat je izvedba šestih delavnic kreativnega pisanja, ki so v maju in juniju 2018 potekale v prostorih Zavoda MISSS. Na delavnicah je sodelovalo od 10 do 15 otrok, starih od 9 do 14 let. Glede na njihovo starost, sposobnosti in zanimanja so študentke oblikovale več skupin in izvajale prilagojene delavnice kreativnega pisanja, na katerih so otroci ustvarjali različne izdelke: stripe, kolaži, izpovedne pesmi, rap pesmi, slikanje na majice, gledališki skeči itd. Delavnice so se zaključile s sklepno prireditvijo,

na kateri so otroci predstavili svoje izdelke ob navzočnosti mentorjev in staršev. Prireditev je popestril obisk pesnika Borisa A. Novaka.

Osrednji rezultat projekta je publikacija, ki je zasnovana kot priložnik za izvedbo delavnic in je strukturirana po sledečih tematskih sklopih:

1. beseda in zvok,
2. beseda in slika,
3. besedne igre.

Vse opisane delavnice so sestavljene in opisane po naslednjih principih; najprej je opisana uvodna motivacija – spoznavna igra, nato priporočena starostna skupina, cilji delavnice, uporabljen material ipd. Publikacija je opremljena tudi s slikovnim gradivom. Žadnje poglavje vsebuje seznam besednih iger s kratkimi opisi ter uporabljeno in priporočeno literaturo.

Izvedba anket: na začetku in na koncu delavnic kreativnega pisanja so študentke izvedle tudi ankete o bralni samopodobi. Analiza rezultatov je pokazala, da je bila izbrana primerna ciljna skupina, saj je anketa pokazala, da imajo udeleženci v povprečju nižjo samopodobo. Raziskava je pokazala minimalno pozitivno razliko med rezultati obeh anket, kar lahko pripišemo kratkotrajnosti izvajanja projekta. Za znatne pozitivne učinke bi bilo potrebno delavnice izvajati kontinuirano vsaj eno šolsko leto.

Mladi prevajalci in njihov preboj na slovenski knjižni trg

Sodelujoči študenti: Nina Brezar, Veronika Mahne, Katja Mavrič Bordon, Matija Godeša (vsi Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), Ema Oražem, Nuša Jurjevič in Anamarija Bukovec (vse Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani).

Delovni mentorici: Irena Matko Lukan (Mladinska knjiga založba d.d.) in Đurđa Strsoglavec (Društvo slovenskih književnih prevajalcev).

Pedagoški mentorji: Adriana Mezeg, Marija Zlatnar Moe, Tanja Žigon, Amalija Maček (vse Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani) in Milena Mileva Blažić (Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani).

Učitelji prevajanja, ki so tudi sami izkušeni književni prevajalci, na področju književnega prevajanja so že dlje časa opažali več anomalij v škodo slovenski družbi v širšem smislu. Ugotavljajo namreč, da so v številnih objavljenih prevodih prisotne napake in da nekateri takšni prevodi delujejo, kakor da bi brali popolnoma drugačno besedilo od izvirnika. Do napak prihaja, kar se je izkazalo tudi med samim projektom ob spoznavanju dela urednikov z Mladinske knjige, ker uredniki ne obvladajo nujno jezika izvirnika in ob redakciji zaradi časovne stiske preveda ne berejo kritično vzporedno z izvirnikom, lektorji pa popravijo le

morebitne jezikovne napake in se z vsebino sploh ne ukvarjajo, saj tujih jezikov praviloma ne obvladajo. Tako so slovenski bralci prikrajšani za vrhunski bralni užitek, ki bi ga jim moral prinesiti zvesti in verodostojni prevod izvirnika. Poleg tega se jim zdi problematično, da so na slovenskih založbah mladim nadarjenim prevajalcem brez konkretnih izkušenj vrata po koncu študija praviloma zaprta, če že dobijo priložnost za prvi književni prevod, pa so pogosto izgubljeni, saj uredniki praviloma ne znajo delati z mladimi ljudmi in se z njimi niti nimajo časa ukvarjati, študenti pa tudi ne poznajo uredniškega dela in ne vedo, katere so vse faze od izbire besedila do končne objave in promocije, saj zaradi pomanjkanja časa v času študija tega ne morejo v popolnosti izkusiti. S projektom smo uspešno zapolnili vse omenjene vrzeli: poskrbeli smo, da so študenti s pomočjo pedagoških in delovnih mentorjev spoznali in usvojili vse faze nastajanja prevoda od izbire besedila do končne objave in promocije ter s tem uzavestili kompleksen proces nastajanja prevoda v založbi, zagotovili smo brezhibne prevode in s tem poskrbeli, da so v okviru projekta nastali 4 zares kakovostni prevodi slikanic, z objavo katerih bodo slovenski bralci ob branju književnega prevoda kot najpomembnejšega prenosnika družbeno-kulturnega znanja in delovanja delžni prvovrstne bralske izkušnje, obenem pa smo mladim prevajalcem z

ustreznim usmerjanjem olajšali preboj na trg književnega prevajanja, saj se že dogovarjajo z Mladinsko knjigo za nadaljnje sodelovanje. Uredniki Mladinske knjige so spoznali, da je treba dati priložnost mladim prevajalcem brez izkušenj, da se dokažejo. V okviru projekta so spoznali, kako delujemo na fakultetah, v mladih prevajalcih so prepoznali potencial in zato jih nameravajo po koncu projekta angažirati za prevajalsko delo pa tudi delo na področju promocije otroške in druge literature. V okviru projekta so se vsi partnerji zelo dobro spoznali, spletle so se pomembne vezi in spoznali so, da lahko s skupnim sodelovanjem veliko doprinesejo slovenski družbi na področju ustvarjanja in promocije pisane besede.

Stanje in potenciali rabe vodnih virov na območju občine Vitanje s poudarkom na pitni vodi

Študenti: Adam Gabrič, Nina Krašovec, Nina Majcen, Lea Rebernik (vsi Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), Maja Krajnc, Martina Rogale (obe Visoka šola za varstvo okolja), Ana Pečnik in Kristina Omovšek (obe Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani).

Delovni mentorji: Saša Piano (Atelje Piano, Atelje krajinske arhitekture, Saša Piano, s.p.) in Barbara Mikuš Marzidovšek (Občina Vitanje).

Pedagoški mentorji: Simon Kušar, Tajan Trobec (oba Filozofska fakulteta univerze v Ljubljani), Ana Kučan (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani) in Boštjan Pokorny (Visoka šola za varstvo okolja).

Vitanjsko Pohorje je zaradi nepropustnih kamnin lokalno in regionalno pomembno povirno območje. Kljub izdatnosti vodnih virov in rabi vitanjske pitne vode v širši celjski regiji je v občini Vitanje na javno vodovodno omrežje priključenih le 270 gospodinjstev od skupaj 700. Dosedanji poskusi celovite obravnave problematike vodovodne oskrbe v občini niso bili uspešni, največji problem pri upravljanju vodnih virov in načrtovanju njihove bodoče rabe pa so predvsem zelo pomanjkljive evidence.

Ključni izzivi gospodarskega okolja povezanih z zgoraj opisanim problemom so omejitve pri izdelavi kakovostnih strokovnih podlag za pripravo

prostorskih aktov. Zato je potrebno razviti inovativne modele zbiranja relevantnih podatkov, ki bodo prenosljivi na druga sorodna problemska območja. Družbeni izzivi se nanašajo na vzpostavitev ustreznih javnih evidenc, priporočil in usmeritev, kot podlaga za sprejemanje razvojnih odločitev, ozaveščanje o omejenosti vode ter razumevanje dejstva, da voda ni zasebna last, pač pa je javno dobro in javni vir, ter participativno sodelovanje prebivalcev in relevantnih deležnikov.

Projekt Stanje in potenciali rabe vodnih virov na območju občine Vitanje s poudarkom na pitni vodi je na podlagi interdisciplinarnega pristopa študentov geografije, krajinske arhitekture in varstva okolja ter njihovih pedagoških in delovnih mentorjev razvil inovativni model za zbiranje podatkov o vodnih virih, to je oblikovanju evidenc potrebnih za učinkovito načrtovanje rabe in varovanje vodnih virov, predvsem virov pitne vode v občini Vitanje. Model vključuje zbiranje obstoječih podatkov o vodnih virih iz različnih javnih baz podatkov in oceni njihove kakovosti, terenski popis vodnih virov (oblikovan je bil popisni list, izveden pilotni popis,

opravljena primerjava med rezultati popisa in znanimi podatki iz javnih evidenc vodnih virov, ki se uporabljajo za vodooskrbo) ter anketa za proučitev problematike vodooskrbe in odnosa prebivalcev do vodnih virov. Na osnovi izkušenj iz popisa vodnih virov, rezultatov ankete in delavnice z relevantnimi deležniki so bile opredeljene usmeritve za trajnostni prostorski razvoj na področju vodnih virov v občini Vitanje ter evidentirani potenciali za prihodnji razvoj na področju trajnostne rabe vodnih virov. Predlagane so bile krajinsko-arhitekturne rešitve za oblikovanje izbranih vodnjakov v naselju Vitanje z namenom promocije trajnostne rabe vodnih virov, njihovega večplastnega varovanja (kot javnega dobra, kot kulturne in tehnične dediščine) in tudi spodbujanja druženja lokalnega prebivalstva.

Gospodarska družba je s projektom pridobila inovativen in na primeru občine Vitanje preizkušen metodološki pristop za obravnavo vodnih virov na območjih z neurejenimi evidencami in veliko odvisnostjo prebivalcev od individualnih sistemov vodooskrbe, ki ga bo lahko uporabila kot poslovni model za pripravo strokovnih podlag na področju prostorskih aktov na lokalni in regionalni ravni ter na področju spodbujanja trajnostnega prostorskega razvoja s poudarkom na varovanju vodnih virov. Glede na pričakovane podnebne spremembe, ki bodo pomembno vplivale na razpoložljive vodne vire, in vedno večje zavedanje o pomenu kakovostne pitne vode, se je s projektnimi izkušnjami pomembneje izboljšale možnosti

gospodarske družbe (referenca, metodološki pristop) za pridobitev novih poslov. Občina Vitanje je s projektom pridobila pomembne informacije o stanju na področju vodnih virov s poudarkom na pitni vodi na svojem območju, kar bo vplivalo na nadaljnje korake na področju trajnostnega razvoja občine.

Uporaba sodobnih komunikacijskih medijev pri osveščanju glede duševnega zdravja mladih na prehodu v odraslost

Sodelujoči študenti: Rebeka Kovačec, Tina Durič, Maja Klančič, Leja Lampret, Rebeka Dragar, Gaja Vatovec (vsi Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), Jaš Meško (Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani) in Neja Berger (AGRFT Univerze v Ljubljani).

Delovna mentorica: Mateja Videčnik (TALK THROUGH, informacijski sistemi, d.o.o.)

Pedagoška mentorja: Robert Masten (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani) in Borut Škodlar (Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani)

Namen projekta je bil ozaveščanje in informiranje mladih v razvojno-psihološkem obdobju prehoda v odraslost na področju duševnega zdravja. Način komunikacije je predvideval uporabo sodobnih komunikacijskih medijev (npr. socialne mreže). Del projekta je bila analiza specifičnosti težav na področju duševnosti pri tej populaciji in analiza obstoječih podobnih projektov in vsebin. Slednje ni bil namen sam po sebi, ampak

kot izhodišče za oblikovanje ustreznih vsebin in način diseminacije teh k ciljnim podskupinam. Stranski namen je bil tudi omogočiti študentom pridobitev kompetenc pri izvedbi projektov ciljnega komuniciranja z izbranimi ciljnimi skupinami. Projekt je utemeljen s tem, da so težave na področju duševnosti pri omenjeni ciljni skupini specifične (velika heterogenost stanja, potencialna kompleksnost težav zaradi kroničnosti, vezanost na družbene razmere, npr. možnosti zaposlitve) in da so te ciljne skupine prezrte oz. so neutemeljeno vključene v druge razvojnopsihološke skupine, kar se nam ne zdi ustrezno.

Tako menimo, da je potrebno rešitve teh problemov med drugim iskati v razumevanju specifik in komuniciranju s ciljnimi skupinami, ki je vsebinsko in izvedbeno prilagojeno omenjenim ciljnim skupinam. Množino uporabljamo zaradi heterogenosti nadredne skupine, ki vključuje šolajoče se posameznike, tiste, ki so že zaposleni na nek način (pogosto z negotovimi statusi), tiste, ki iščejo zaposlitev, neaktivne. Eden od problemov je neobčutljivost oz. nezainteresiranost za obravnavano tematiko. Vsaj do neke mere bi jo lahko nekaterim približali s sodobnimi informacijskimi mediji, ki pa jih več ali manj vsi uporabljajo.

V projektu smo tako na osnovi prej omenjene analize zasnovali in objavili več različnih vsebin s področja osveščanja glede duševnega zdravja.

Izhodišče ni bila samo analiza različnih virov, ampak smo izvedli lastno raziskavo (anketiranje). Izbrali smo nekaj medijev, ki so ustrezali našim namenom (FB, Instagram, YouTube, MedOverNet, TV Slovenija, www.mojpsihoterapevt.si) in na njih ustanovili svoje skupine. Oblikovali smo grafično podobo naših objav vključno z logotipom projekta. Prav tako smo projekt poimenovali za namene komunikacije s ciljnimi skupinami («Si okej?») in vzpostavili e-nabiralnik za namene komunikacije v zvezi z vsebinami projekta (sio-kej.semo-kej@gmail.com). Glavni tipi sporočil, ki smo jih oblikovali so bili video zapisi, infografike, članki in informacije o knjigah in filmih. Za namen doseganja visoke kvalitete filmov smo najeli snemalni studio in gradivo je bilo obdelano na profesionalni način (tonski tehnik, osvetlitev, postprodukcija).

Vsebine produktov so bile vezane na posamezne diagnoze (npr. motnje hranjenja, ADHD, anksioznost, depresivnost itd), na specifične probleme (npr. nezaposlenost, izpiti, stres, strah), na vidike obravnave (psihoterapija, farmakoterapija), na osebne izkušnje oz. izpovedi, na izvajalce obravnave (razlikovanje med poklici, ki se ukvarjajo z obravnavo ljudi z duševnimi problemi).

